

PREIZKUS IN TOČKOVANJE KONJ

1. DOLOČITEV TOČK GLEDE NA STAROST KONJA

Za starost 4 ali 9 let se dodeli 3 točke, za starost 5 ali 8 let se dodelijo 4 točke in za starost 6 ali 7 let se dodeli 5 točk.

2. VEDENJE KONJA V BOKSU/HLEVU

Konj mora biti do ljudi in živali zaupljiv in prijazen. Navajen mora biti »hlevske kulture«, to pomeni, da ni napadalen, ne kaže znakov strahu in ne beži pred ljudmi. Zaželeno je, da se zanima za vse, kar se dogaja v njegovi okolici, da je pozoren in da išče stik z ljudmi. Nikakor ne sme brcati, gristi ali drugače napadati ljudi, zlasti ne oskrbovalcev hleva, ki živali hranijo in čistijo bokse.

Ne sme se odklonilno vesti, npr. brcati in tolči s sprednjimi nogami, brcati v stene ali vrata boksa z zadnjima nogama, razbijati po stenah ali vratih boksa s sprednjima nogama (vzbujanje pozornosti, preganjanje dolgočasje), »tkati«, požirati zraka in podobno. Vajen je priveza na povodcu v boks, hlevu, zunaj hleva in na terenu.

Že po vedenju v hlevu in pri pripravi za delo je mogoče ocenjevati njegov značaj in temperament. Pri izbiri imajo popolno prednost mirni, ne pretirano temperamentni konji, ki so prijazni, dobrodušni, zvedavi in pogumni, takšni, ki pred stikom z ljudmi nimajo strahu.

3. VEDENJE KONJA PRI ČIŠČENJU

Navajen mora biti čiščenja vseh delov telesa in kopit. Pri čiščenju mora stati mirno, se na ukaz umakniti ali prestopiti na drugo mesto ter mirno dvigovati in spuščati vse štiri noge. Mirno mora dopustiti čiščenje kopit, trupa, nog, grive, repa, ušes in glave. Povsem mora biti miren tudi pri vseh posegih kovača ali veterinarja. Konj mora biti pri dvigovanju nog in čiščenju kopit povsem miren ne sme brcati, izmikati nog ali se z vso težo naslanjati na konjenika, ki mu drži nogo.

4. VEDENJE KONJA PRI SEDLANJU

Popolnoma miren mora biti pri sedlanju in uzdanju, ne sme kazati strahu ali nervoze, ne sme brcati, gristi, stiskati konjenika ob steno ali bežati pred njim. Ob zapenjanju sedla ne sme ščipati z zobmi ali se pretirano napihovati, brcati ali se podobno odklonilno vesti. Mirno mora dopustiti, da mu nataknemo uzdo in damo v usta brzdo. Povsem mirno mora prenesti tudi nameščanje zaščitnih sredstev, kakor so ščitniki, bandaže, zvonci in podobno. Niso pa primerni pretirano temperamentni, nervozni ali bojazljivi konji. Če izražajo takšne lastnosti (npr. nenadno odskakovanje, skrivanje, izmikanje) že v hlevu, so običajno težavni tudi pri delu in so za policijske naloge neuporabni.

5. ODZIV KONJA NA DIM

Konj, ki ga dim ne plaši, reagira previdno vendar zvedavo in ga dim zanima. Pri prehodu skozi dim je previden a ostaja vodljiv (saj sta ogenj in dim konju naravni sovražnik).

Izključujoče je panično reagiranje, strah in želja po pobegu z mesta preizkusa.

6. ODZIV NA HRUP IN NENADNE ZVOKE

Konj se ne sme bati različnih nenadnih zvokov iz okolja kot so pokanje, ropot, hrup, zvok siren in podobno. Konj z ustreznim teperamentom ne bo pokazal strahu in bo kljub temu sposoben nadaljevati delo, pokazal bo zanimanje za nove vplive ali novo okolje in bo pripravljen zaupljivo sodelovati z jahačem. Kazal bo zvedavost in bo hotel spoznati tisto, kar je zanj neznano in ga plaši, ter postopoma premagati oviro.

Neprimeren konj bo pokazal strah, nervozo, poskušal bo zbežati in se izogniti okolju, ki mu vzbuja strah. Neodziven bo na dejstva jahača in bo poskušal narediti vse, da bi pobegnil. Tudi po več poskusih bo trmasto vztrajal in ne bo sposoben premagati strahu.

7. ODZIV NA STREL/POK

Konja izpostavimo poku najprej iz primerne razdalje. Konj, ki se poka ne boji ostaja umirjen in se je poku pripravljen približati. V zadnji fazi preizkusa pri konjih, ki to dovolijo poskusimo izvesti tudi strel s konja ali pa se skuša jahač s konjem čim bolj približati mestu poka.

Konj, ki reagira na pok plašljivo, panično in želi pobegniti ne glede na dejstva jahača, ni primeren.

8. PREVOZ KONJA

Konj mora biti navajen natovarjanja, vožnje v prikolici oziroma transporterju ali avtobusu in raztovarjanja. Pri tem mora biti miren, vodljiv in zaupljiv do konjenika, ne sme se bati manjših ali ozkih zaprtih prostorov, med vožnjo mora biti povsem miren. Neprimerne lastnosti so strah pred zaprtim prostorom, pretirana plašnost, nervoza, zbežanost ali v stresnih okoliščinah vpenjanje ali metanje nazaj.

Konj mora brez strahu priti do vozila (avtobus, tovornjak) ali priklopnika (prikolica), brez upiranja vstopiti in prenašati vožnjo. Povsem mirno mora čakati na vozilu ali priklopniku ali brez hitenja ali strahu tudi sestopiti. Natovarjanje navadno poteka v smeri »gibanje naprej«, raztovarjanje pa »nazaj«.

9. DOVZETNOST KONJA ZA UČENJE/POPRAVKE

Konja poskusimo med samim preizkusom v določenih elementih jahanja korigirati, oziroma dodatno kakšen element na novo naučiti. Konj, ki je dojemljiv za učenje in popravke, bo ob pravih dejstvih jahača hitro dojel kaj jahač od njega zahteva.

10. DOVZETNOST KONJA ZA SPREJEMANJE NOVIH OSEB

Do različnih ljudi mora konj kazati dobrodušno zanimanje, prijaznost in strpnost. Očitni mora biti, da se ljudi ne boji, jih ne sovraži ali celo napada. Pozorno opazuje osebe, ki se gibljejo okoli njega, se zanima za njihove gibe, jim sledi s pogledom in drži ušesa pokonci, ki so obrjena naprej. Ne dela razlike med ponudnikom in preizkuševalcem tako pri oskrbi kot tudi pri jahanju.

11. DELO V PARU

Konj mora biti vajen dela v paru z drugim konjem ali v skupini z več konji, kar vključuje tudi neposreden stik njihovih teles. Do drugih konj se ne sme vesti sovražno npr. gristi, brcati in podobno, temveč mora biti v taki družbi sproščen in zaupljiv.

Ni pa zaželena njegova pretirana navezanost na drugega konja, brez katerega noče naprej, noče hoditi prvi, se od drugega konja noče oddaljiti in ob vizualnem stiku z drugim konjem kaže tendenco, da se mu želi na vsak način pridružiti in se sam ne more skoncentrirati na dejstva jahača. Ustreden konj se na dražljaje iz okolja odziva pogumno in zvedavo. Sposoben je delati samostojno ali v paru. Mirno in voljno prenaša družbo drugih konj ali živali, vendar je vse naloge sposoben opraviti tudi sam (brez družbe drugega konja). Ne boji se množice, prometa, premikajočih se predmetov ali drugih vplivov v okolici (zastav, ptičev, papirja, vetra, psov ipd.).

12. SPLOŠNI VIDEZ IN VTIS KONJA

Preverja se predvsem telesno zgradbo, prsno širino in globino, korektnost stoje, korektnost hoda ter obliko vratnega, prsnega, ledvenega in križnega dela hrbtenice. Predvsem so izločujoče posamezne telesne napake, izrazit strm viher, sedlast hrbtni del, kratek in pobit križ. Pri stojah so izločujoče nekorektne stoje, ki lahko ob obremenitvah povzročajo poškodbe kopit, sklepov in tetiv. Prav tako so izločujoči nekorektni hodi, ki se izkazujejo v kresanju in klepanju.

13. OCENA KONJA PRI ZAJAHANJU IN VAJI STOJ

Med zajahovanjem mora konj stati mirno in uravnoteženo na mestu in se ne premakne tudi ob tem, ko ga jahač zajaha in obremeni s svojo težo. Med zajahanjem se ne sme umikati vstran ali nazaj, se obračati na mestu, vzpenjati na zadnje noge, ritati ali celo pobegniti z mesta zajahovanja.

Vaja »stoj« je za policijskega konja zelo pomembna, saj dopušča opravljanje rednih policijskih nalog. Ne sme ga motiti navzočnost ali odsotnost drugega konja, hrup, množica ali promet, mirno mora stati ob poku in na privezu.

14. OCENA FIZIČNE KONDICIJE KONJA

Pri fizični kondiciji ocenjujemo rejno in kondicijsko stanje konja. Konj v kondiciji se kljub večjim naporom ne oznoji pretirano, pulz in dihanje sta v mejah normale. Konj je kljub povečanemu naporu še vedno sposoben opraviti dodaten napor.

15. OCENA STOPNJE IZŠOLANOSTI KONJA »DRESURA«

Po začetnem ogrevanju, ki traja 10 do 15 minut, konja preizkusimo v osnovnih vajah, ki kažejo njegovo voljnost za delo in stopnjo izšolanosti. Konjenik najprej naredi nekaj vaj v koraku in kasu (lahko jahanje), kakršne so jahanje na levo in desno na dolgi stezi in na velikem krogu, jahanje po diagonali in širokih serpentinah, vaje v sedečem kasu (veliki in majhni krogi na levo in desno, menjave v krogu, levo in desno nazaj, ozke serpentine ter prehodi iz kasa v korak, ukaz »stoj« in nasprotno). Nato se izvede nekaj vaj v galopu (jahanje na levo in desno na dolgi stezi in v velikem krogu, galop iz stoječega položaja, koraka in kasa ter ustavljanje iz galopa). Po vajah v galopu se preizkusi še odstopanje, obrat s prednjim delom trupa levo in desno ter mirno stanje na mestu.

Konj mora pri vseh naštetih vajah voljno slediti ukazom jahača. Ocenjujemo zbranost, naslon, takt in zamah. Na ukaze jahača se mora odzivati živahno, pri delu ne sme biti apatičen, len, nervozen ali nestrpen, niti nista zaželena pretirana temperamentnost ali pretirano sproščanje energije (skakanje, ritanje, nenadno odskakovanje ali nepričakovana menjava smeri, pobegi, izogibanje ukazom jahača in podobno). Konj mora tudi navzven kazati mirnost, voljnost za delo, pozornost na ukaze jahača in psihično uravnovešenost. Kazati mora pravilen in zanesljiv hod ter pravilno uravnoteženost telesa in držo.

16. OCENA STOPNJE IZŠOLANOSTI KONJA »PRESKAKOVANJE«

Konja preizkusimo tudi na kavaletah, ki jih postavimo najprej za korak in zatem za kas. Nato ga preizkusimo v preskakovanju ovir. Biti mora sposoben preskočiti naravno ali umetno oviro višine in širine do 90 cm, in sicer polno oviro (npr. hlode), zavarovano z zasloni ali prazno (stacionato), brez kavalete pred oviro, ki bi mu olajšala oceno pravega mesta za odskok. Pri skoku se mora gibati naprej brez hitenja ali bežanja, na oviri se ne sme ustavljati ali zavijati stran, ne sme se bati živobarvnih ovir in podobnega. Pri skoku mora kazati pravilno gibanje telesa, nog (pravilno parabolo skoka), glave in vratu. Pred in za oviro ne sme spremeniti tempa. Konj mora pri preizkusu v koraku pokazati zanesljive in pravilne gibe nog, odločno se mora gibati naprej in voljno sprejemati ukaze jahača. Že v koraku pri gibanju »naprej« ocenjujemo takt, zamah in naslon (posledično zbranost), odziv na ukaze jahača, previjanje in ravnotežje ter ustavljanje. Preizkusimo ga tudi z vajo »stoj«, pri čemer mora vsaj 60 sekund mirno stati na mestu, in z vajami, kot so diagonal, veliki in mali krog, levo in desno nazaj ter obrati na prednjih nogah.

17. OCENA VEDENJA KONJA PRI PREMAGOVANJU NARAVNIH OVIR

Konj mora biti sposoben premagati naravne ovire, ki so slabše vidne, saj so manj izrazitih barv kakor umetne in se manj kontrastno razlikujejo od podlage oziroma okolice. Pri tem mora voljno slediti ukazom jahača in zaupati v pravilnost njegovih odločitev. Tudi pri premagovanju različnih naravnih ovir mora pokazati psihično trdnost in uravnoteženost ter vodljivost, ne smejo ga plašiti ovire, voda ali ožina prostora. Konj se mora pri premagovanju različnih ovir odzivati pogumno, z izrazito voljo do gibanja »naprej«.

18. OCENA KONJA PRI GIBANJU NA TERENU

Pri delu se konjenik in njegov konj pogosto srečujeta z nenavadnimi okoliščinami, ki jih pri preizkusu posnemamo s postavitvijo različnih umetnih ovir na tleh. Tako za preizkus uporabimo raztresene avtomobilske gume, šumeče in bleščeče se folije ter vrečke različnih barv, leseno podlago, ki doni, plastične steklenice, lesene kocke, kovinske plošče in druge predmete. Konj jih mora premagovati brez strahu. Konj mora brez strahu prestopiti ali preskočiti različne naravne ali umetne ovire, kakršne so kovinski sodi, bleščeče in svetleče se površine (voda, folija, PVC), avtomobilske gume, bale sena ali slame, hlodi in različne ograje. Ne sme se bati kovinskih pokrovov jaškov, teme ali ozkega in nizkega prostora, pogumno mora zakorakati na leseno podlago, pod katero bobni ali šumi (leseni mostovi). Nenavadni predmeti, kakršni so barvni zabojniki za smeti in podobno, ga ne smejo motiti. Ne sme se bati šumenja vrečk, premikajočih se predmetov (zastave, trakovi), hrupa ali gneče, ropota ali teme.

19. OCENA KONJA V PROMETU

Promet ali gneča konja ne smeta niti najmanj motiti, saj morata konjenik in njegov konj pogosto opravljati svoje delo v naseljih, ob cesti in drugod, kjer je prometna gneča običajna. Konj ne sme pokazati strahu pred premagovanjem ozkih in tesnih prehodov ter mostov. Ne sme se prestrašiti, ko s hojo povzroča hrup (npr. na lesenem mostu ali brvi). Ostati mora miren in vodljiv, popolnoma mora zaupati vodenju jezdeca brez uveljavljanja lastne volje, bežanja in podobnega odklonilnega vedenja. Konj pri premagovanju različnih ovir, na katere lahko naleti pri vsakdanjem policijskem delu na terenu, ne sme pokazati pretiranega strahu ali upiranja, nerazumevanja ali želje po begu. Še posebno ga ne smejo plašiti velika vozila, npr. avtobusi in tovornjaki ali vlaki (pri prehodu železniških tirov).

20. OCENA KOPIT

Ocenjuje se oblika kopit, kvaliteta roževine, ugotavlja se eventualne poškodbe, razpoke ter bolezni. Izločujoče napake so prelomljeno kopito, ki je posledica pogostih vnetij kopit, kozlovsko in ozko kopito, ki ne omogočata pravilne funkcije kopita, prav tako je izločujoča napaka kopitni rak, slaba in krhka kopitna roževina.